

Iris clarkei

Nomenclatuur/Etymologie

De geslachtsnaam *Iris* is afkomstig uit het Grieks en betekent 'regenboog'. Dit is een directe verwijzing naar de godin Iris, de godin van de regenboog, en de enorme variatie in bloemkleuren binnen het geslacht. De soortaanduiding *clarkei* is een eerbetoon aan Charles Baron Clarke (1832-1906), een Britse botanicus die veel planten in India verzamelde en de soort in 1875 in Sikkim verzamelde. De soort is in 1892 officieel beschreven door John Gilbert Baker. De plant staat in het Engels bekend als *Clarke's Iris* of *Himalayan Iris*.

Taxonomie

Iris clarkei is een soort die behoort tot de groep van de baardloze irissen, ook wel de *Limniris*-groep genoemd, en specifiek tot de Siberische serie (*Sibericae*). Een uniek kenmerk in deze groep is de massieve (niet-holle) bloemstengel. De taxonomische indeling is als volgt:

- Rijk: *Plantae*
- Orde: *Asparagales*
- Familie: *Iridaceae* (Lissenfamilie)
- Geslacht: *Iris*
- Soort: *Iris clarkei*

Synoniemen

Vanwege de nauwe verwantschap binnen de Siberische irissen en de verschuivingen in botanische classificatie, zijn er enkele synoniemen bekend voor *Iris clarkei*:

- *Iris himalaica* (Een eerdere naam gebruikt door Dykes, maar nu als synoniem beschouwd).
- *Limniris clarkei* (Een naam die de indeling in de subgroep *Limniris* benadrukt).

Eventuele variëteiten en cultivars (met naam en korte beschrijving)

Iris clarkei is in de westerse tuinbouw relatief zeldzaam en niet zo uitgebreid gecultiveerd als de gangbare Siberische irissen (*Iris sibirica*). Daarom zijn er weinig benoemde cultivars van de zuivere soort. Wel wordt de soort vaak gebruikt in kruisingen met andere Siberische irissen, zoals *Iris chrysographes*, om hybriden te creëren die bekend staan als de Sino-Siberische groep. De benoemde variaties zijn vaak lokaal verzamelde klonen die verschillen in kleurtint of groeiwijze:

- *Iris clarkei* 'Clarkei (blue)': Dit verwijst naar de typische, standaard blauwe vorm van de soort.
- *Iris clarkei* 'Clarkei (violet)': Een verzamelde vorm waarbij de bloemkleur neigt naar een diepere violette of paarse tint.
- *Iris clarkei* 'Locks Blue': Een kweekvorm met een intense blauwe bloemkleur.
- *Iris clarkei* 'Locks Purple': Een selectie die zich onderscheidt door de rijke paarse bloemen.
- De hybriden (kruisingen met andere soorten) die *Iris clarkei* als ouder hebben, omvatten namen als 'Berliner Riesen', 'Diamond Jubilee', 'Diomed', 'Far Voyager', 'Fifinella', 'Gossamer Sails', 'Lightly Touched', 'Normal', 'Ormonde' en 'Persimmon'. Deze hybriden zijn vaak groter en robuuster dan de zuivere soort.

Familie

Iris clarkei is lid van de familie *Iridaceae*, in het Nederlands de Lissenfamilie genoemd. Deze familie omvat veel bekende bol- en wortelstokgewassen zoals de gladiool, krokus en tulp.

Hoogte

De plant is een middelhoge, opgaande vaste plant. In bloei bereikt *Iris clarkei* een hoogte van doorgaans 45 tot 60 centimeter. Het blad is meestal iets korter dan de bloemstengels, die twee tot drie vertakkingen kunnen hebben.

Bloemkleur

De bloemkleur van *Iris clarkei* varieert van midden blauw-violet tot donkerblauw of roodachtig paars. Een kenmerkend element is de grote witte of wit-gele vlek op de 'falls' (de neerhangende bloembladen), met duidelijke, donkere aderen die over deze vlek lopen. De bloemen zijn baardloos en hebben een elegante, open stervorm.

Bladkleur

Het blad van de plant is smal, zwaardvormig en heeft een aantrekkelijke grijsgroene kleur. Het groeit vanuit de basis van de plant in dichte, opgaande waaiers, typisch voor de Siberische irisgroep, al is het blad van *I. clarkei* vaak wat meer naar beneden gebogen.

Bloeiperiode

De bloeiperiode van *Iris clarkei* valt in de late lente tot vroege zomer. In de meeste gematigde klimaten bloeit de soort tussen mei en juli.

Standplaats

Iris clarkei gedijt het beste op een zonnige plek, maar kan ook lichte schaduw verdragen, hoewel dit ten koste kan gaan van de bloei. De plant stelt prijs op een vochtige, humusrijke, maar goed doorlatende grond. Vanwege zijn oorsprong in vochtige bergweiden langs beekjes is hij minder tolerant voor extreem droge omstandigheden dan sommige andere iristypen. De ideale grond-pH is neutraal tot licht zuur.

Herkomst

Deze soort is inheems in het noordoosten van Azië, met een verspreidingsgebied dat de Himalaya-regio omvat. De plant komt voor in landen en gebieden zoals het noordoosten van India (Sikkim, Darjeeling), Nepal, Bhutan, Myanmar (Birma) en China (Xizang/Tibet en Yunnan). De groeiplaatsen zijn vaak vochtige, grasachtige hellingen en moerassen op grote hoogten, tussen 2.300 en 4.300 meter boven zeeniveau.

Soort Gewas

Iris clarkei is een baardloze, wortelstokvormende (*rhizomateuze*) kruidachtige vaste plant. Het is een polvormende plant die zich langzaam uitbreidt via kruipende, cilindrische wortelstokken en kan mettertijd losse kolonies vormen.

Vermeerderingswijze

De meest gebruikelijke en betrouwbare methode voor de vermeerdering van *Iris clarkei* is door deling van de wortelstokken. Dit gebeurt bij voorkeur na de bloei in de vroege zomer, of in het vroege najaar, wanneer de pollen te dicht worden. De plant kan ook worden vermeerderd door zaad, wat leidt tot variatie bij de nakomelingen.

Klimaatzone (usda-zones)

Iris clarkei is redelijk winterhard, hoewel iets minder dan de meest winterharde Siberische irissen. Hij is over het algemeen geschikt voor USDA Winterhardheid Zone 6 tot en met 9. Dit betekent dat hij temperaturen tot ongeveer -18°C kan verdragen, maar in de koudste delen van Zone 6 kan winterbescherming (mulch) wenselijk zijn.

Insecten

Zoals de meeste irissen, trekken de bloemen van *Iris clarkei* verschillende bestuivende *insecten* aan. De plant kan gevoelig zijn voor de gebruikelijke plagen en ziekten van irissen. Men moet vooral alert zijn op *bladluizen*, *slakken* en *naaktslakken*, die het jonge loof en de wortelstokken kunnen beschadigen, evenals op bacteriële zachte rot van de wortelstokken, wat typisch is voor de familie *Iridaceae* in te natte omstandigheden.

Bronvermelding

https://en.wikipedia.org/wiki/Iris_clarkei <https://www.rhs.org.uk/plants/9226/iris-clarkei/details> <https://wiki.irises.org/Spec/SpecClarkei>
<https://www.flowersofindia.net/catalog/slides/Himalayan%20Iris.html>

Samenvatting

Onderwerp	Resultaat (<i>Iris clarkei</i>)
Nomenclatuur/ Etymologie	Genoemd naar de Griekse godin van de regenboog (<i>Iris</i>); soortaanduiding is een eerbetoon aan botanicus C.B. Clarke (<i>clarkei</i>).
Taxonomie	Familie: <i>Iridaceae</i> , Geslacht: <i>Iris</i> , Sectie: <i>Limniris</i> , Serie: <i>Sibericae</i> .
Synoniemen	<i>Iris himalaica</i> , <i>Limniris clarkei</i> .
Eventuele variëteiten en cultivars	<i>Iris clarkei</i> 'Clarkei (blue)', 'Clarkei (violet)', 'Locks Blue', 'Locks Purple'. Wordt gebruikt voor Sino-Siberische hybriden (bijv. 'Diomed', 'Persimmon').
Familie	<i>Iridaceae</i> (Lissenfamilie).
Hoogte	45 tot 60 centimeter.
Bloemkleur	Midden blauw-violet tot donkerblauw of roodachtig paars, met witte/wit-gele vlek en donkere adering op de 'falls'.
Bladkleur	Grijsgroen, smal en zwaardvormig.
Bloeiperiode	Late lente tot vroege zomer (mei tot juli).
Standplaats	Volle zon tot lichte schaduw. Vochtige, goed doorlatende, neutrale tot licht zure grond.
Herkomst	Oostelijke Himalaya (India, Nepal, Bhutan) en China (Tibet, Yunnan).
Soort Gewas	Baardloze, wortelstokvormende (<i>rhizomateuze</i>) vaste plant.
Vermeerderingswijze	Deling van de wortelstokken (na bloei/vroege zomer of najaar) of zaaien.
Klimaatzone (usda-zones)	USDA Zones 6 tot en met 9.
Insecten	Trekt bestuivers aan. Gevoelig voor <i>bladluizen</i> , <i>slakken</i> en bacteriële wortelrot.